

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลของการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้และวางกรอบในการศึกษา ครั้งนี้ คือ

1. หลักนิติธรรม (Rule of Laws)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการการบังคับใช้กฎหมาย
3. หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักนิติธรรม (Rule of Laws)

2.1.1 ความหมายของ หลักนิติธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายว่าหมายถึงหลักนิติธรรม ว่า“ หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย ” ซึ่งสั้นเกินไปและเข้าใจยากสำหรับทั้งผู้ที่ไม่ได้เป็นนักกฎหมาย

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา (2553) ให้ความหมายหลักนิติธรรม ว่า เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากระบบกฎหมายจารีตประเพณีแบบอังกฤษ (Common Law) นักนิติศาสตร์ชาวอังกฤษชื่อ A.V. Dicey เป็นผู้นำคำนี้มาใช้ในระบบกฎหมายอังกฤษโดยอธิบายความหมายในแง่มุมใหม่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยและการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างยิ่ง ใดซีกกล่าวว่ “ความเป็นสูงสุดของกฎหมายหรือการปกครองโดยกฎหมายคือลักษณะของรัฐธรรมนุญอังกฤษ” นั่นคือหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของ ตัวบุคคล จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรักคุณและ รวดเร็วด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : ออนไลน์)

กำหนด โสภณวุฒ (2551) ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมว่า เป็นการปกครองประเทศ โดยกฎหมาย กล่าวคือ บุคคลเสมอภาคกันในกฎหมาย บุคคลจักต้องรับโทษในการกระทำผิดอันใด ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า การกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และจะต้องได้รับการพิจารณาตีจากศาลยุติธรรม ที่มีความเป็นอิสระในการชี้ขาดตัดสินคดี ไม่ว่าจะ เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างเอกชนด้วยกันเองก็ดี หรือระหว่างเอกชนกับรัฐก็ดี” อาจถือได้ว่าหลักนิติธรรมนั้น เป็นหลักสำคัญของนิติรัฐ ตลอดจนเป็นรากแก้วของการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยแท้

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2552) ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมว่า เป็นหลักการปกครองโดยใช้กลไกของกฎหมายเป็นสูงสุด เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยชอบธรรมทั้งต่อบุคคลแต่ละคนซึ่งเป็นสมาชิกของรัฐที่เรียกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล (Individual interest) และ ต่อประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest)

เกือบตลอดช่วงประวัติศาสตร์ของมนุษยชาตินั้น ผู้ปกครองและกฎหมายคือสิ่งเดียวกัน อีกนัยหนึ่งก็คือกฎหมายเป็นเพียงเจตจำนงของผู้ปกครองนั่นเอง ก้าวแรกที่นำพามนุษยชาติให้หลุดพ้นจากการกดขี่ดังกล่าวก็คือ แนวความคิดเรื่องหลักนิติธรรม รวมทั้งแนวคิดที่ว่าผู้ปกครองก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและปกครองประเทศอย่างมีคุณธรรมด้วยวิถีทางของกฎหมาย ระบบประชาธิปไตยไปไกลกว่านั้นด้วยการสถาปนาหลักนิติธรรม แม้ว่าไม่มีประเทศใดหรือระบอบการปกครองใดในโลกที่ปราศจากซึ่งปัญหา แต่หลักนิติธรรมจะทำหน้าที่ปกป้องสิทธิพื้นฐานด้านการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ และเตือนเราว่าระบบทรราชย์และภาวะไร้ชื่อแปไม่ใช่วิถีทางเลือกเพียงประการเดียวของมนุษยชาติ (กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, 2554 : ออนไลน์)

หลักนิติธรรมหมายความว่าไม่มีบุคคลใด ประธานาธิบดี หรือประชาชนคนใดอยู่เหนือกฎหมาย รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยใช้อำนาจของตนผ่านทางกฎหมายและต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นกัน กฎหมายควรแสดงเจตจำนงของประชาชน มิใช่ของกษัตริย์ เผด็จการ ทหาร ผู้นำทางศาสนา หรือพรรคการเมืองที่ตั้งกันขึ้นมาเอง

ดังนั้น ประชาชนในระบบประชาธิปไตยจึงเต็มใจเชื่อฟังกฎหมายของประเทศ เพราะพวกเขาอยู่ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เช่นกัน ความยุติธรรมเกิดขึ้นได้เมื่อกฎหมายถูกกำหนดขึ้นโดยคนที่ต้องเคารพกฎหมายนั้นด้วยภายใต้หลักนิติธรรมที่แข็งแกร่งนั้น ระบบศาลที่เข้มแข็งและเป็นอิสระควรมีอำนาจทรัพยากร และเกียรติภูมิมากพอที่จะควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้กระทั่งผู้นำระดับสูงให้อยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ได้

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา (2553) ให้หลักนิติธรรมในทัศนะของไคซีประกอบด้วยหลัก 3 ประการ ได้แก่

หลักข้อที่ 1 บุคคลต้องไม่ถูกลงโทษหรือกระทำร้ายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของตน เว้นแต่ ได้กระทำการอันเป็นการละเมิด กฎหมายซึ่งได้บัญญัติขึ้น โดยกระบวนการอันชอบธรรม และพิพากษาเบื้องต้นศาลยุติธรรมของแผ่นดิน หมายความว่าหลักนิติธรรมเป็นระบบการปกครอง ซึ่งตรงข้ามกับระบบใดๆ ที่ปกครองโดยบุคคลที่มีอำนาจกว้างขวางไม่จำกัด และใช้อำนาจบังคับได้ โดยอำเภอใจ แสดงว่าภายใต้การปกครองโดยหลักนิติธรรม ประชาชนไม่อาจถูกลงโทษเว้นแต่จะกระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ล่วงหน้ามิใช่ขึ้นอยู่กับ อำนาจใจของผู้ปกครองที่อาจเปลี่ยนแปลงในภายหลังได้ทุกเมื่อ

หลักข้อที่ 2 คือไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมายของแผ่นดิน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีชาติกำเนิดหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับใด ย่อมถูกบังคับโดยกฎหมายและโทษอย่างเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือหลักความเสมอภาคเบื้องต้นกฎหมาย

หลักข้อที่ 3 รัฐธรรมนูญ หรือ กฎหมายสูงสุดนั้นมาจากกฎหมายปกติธรรมดาที่ ศาลยุติธรรมใช้ตัดสินคดีในชีวิตประจำวันทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา

คำอธิบายหลักนิติธรรมของโคซีข้างต้นมีสาระสำคัญใกล้เคียงกับแนวคิดที่ว่าด้วย “นิติรัฐ” สมัยใหม่ (Legal State (eng.) หรือ Etat de droit (fr.) หรือ Rechtsstaat (gr.)) ของระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ของภาคพื้นยุโรป ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลแนวคิดเรื่องนี มาใช้ในระบบกฎหมายมหาชนไทยด้วยในฐานะที่เห็นว่าหลักนิติรัฐเป็นระบบที่เกื้อหนุน และเป็นเสาหลักค้ำจุนระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย หากปราศจากซึ่งหลักนิติรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในประเทศไทย

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการกระทำและการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีภาพ แต่ต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญของหลักกฎหมาย ดังนั้นกฎหมายจึงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ควบคุมการกระทำของประชาชนมิให้เกิดความเดือดร้อน และหลักกฎหมายยังต้องมีสภาพบังคับใช้ให้เกิดการปฏิบัติตาม เพื่อจะส่งเสริมให้สังคมเกิดความสงบสุขและพัฒนาขึ้น ซึ่งประชาชนทุกคนมีหน้าที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานต่างๆ มีหน้าที่จะบังคับใช้กฎหมาย รักษากฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์ และกระตุ้นให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) สำหรับการจรรยาจรในประเทศไทยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ของกรมขนส่งทางบกเป็นผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจรรยาจร โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องหามาตรการกวดขันมิให้มีการฝ่าฝืนกฎจรรยาจร รักษากฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์ โดยการนำกฎหมายที่มีอยู่แล้วมาปฏิบัติให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ด้วยความซื่อตรงต่อหน้าที่ของตนเอง

หากปล่อยปละละเลยให้มีการละเมิดกฎจราจรแล้ว อาจเกิดอุบัติเหตุจะยังความเสียหายให้แก่ชีวิต และทรัพย์สินได้ต่อไป นอกจากนี้จะทำให้การจราจรติดขัดโดยไม่จำเป็น

จุดมุ่งหมายสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายจราจร ก็เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้ละเมิดหรือผู้มีแนวโน้มจะละเมิดกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจร ในขณะเดียวกัน การบังคับใช้กฎหมายจราจรที่เหมาะสมนั้น มิใช่เพื่อทำให้ผู้ละเมิดได้เรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมละเมิดกฎหมาย หรือลดพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนในการใช้รถใช้ถนนโดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น วัตถุประสงค์ของการควบคุมจราจรมีความคล่องตัวสามารถเคลื่อนไหวได้โดยไม่ติดขัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีกิจหน้าที่พื้นฐาน 3 ประการดังนี้ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526)

๑. การสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจร
2. การกำกับดูแลงานจราจร
3. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจราจร ซึ่งถือว่า ภาระหน้าที่พื้นฐานนี้

เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติเป็นประจำในการควบคุมการจราจร

จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นความพยายามที่จะควบคุมบุคคลทั่วไปให้ปฏิบัติตามกฎจราจร หลังจากที่มาตรการเกี่ยวกับการให้การศึกษาฝึกหัดผู้ขับขี่รถยนต์ การวิศวกรรมจราจร และกิจกรรมอย่างอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน ประสบความสำเร็จที่จะบรรลุเป้าหมายของการควบคุมจราจร อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายจัดเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาแก่บุคคลซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การบังคับใช้กฎหมายจราจร ทั้งในและนอกเครื่องแบบ การว่ากล่าวตักเตือนตลอดจนการฝึกอบรมแก่ผู้ละเมิดกฎหมายจราจร จึงมิได้มีความหมายแค่เพียงการใช้มาตรการลงโทษ เช่น การปรับ การจับกุม และการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึงการการสอดส่องตรวจตราโดยสายตรวจจราจร ทั้งในและนอกเครื่องแบบ การว่ากล่าวตักเตือนตลอดจนการฝึกอบรมแก่ผู้ละเมิดกฎหมายจราจรในหลักสูตรพิเศษ เป็นต้น (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526: 22)

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2552) ได้บรรยายว่าหลักนิติธรรมประกอบด้วย หลักการที่สำคัญ ดังนี้

- (1) หลักรัฐและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (State and Protection of Rights and Freedom)
- (2) หลักแห่งการแบ่งแยกการใช้อำนาจ (Separation of Power)
- (3) หลักแห่งความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง และฝ่ายตุลาการ (Administrative Legality and Judiciary Legality)

- (4) หลักแห่งการมีกฎหมายที่ดี (Good Law)
- (5) หลักแห่งความรับผิดชอบของรัฐ (State Responsibility)

2.1.2 พัฒนาการของหลักนิติธรรม

แม้ว่าในปัจจุบัน การให้คำอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักนิติธรรม อาจจะแตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียด แต่องค์ประกอบสำคัญของหลักนิติธรรมนั้น คำว่าต่างๆก็ไม่ได้อธิบายความแตกต่างกันมากนัก องค์ประกอบที่สำคัญของหลักนิติธรรม คือ ความคาดหมายได้ของการกระทำของรัฐ ความชัดเจนของกฎหมาย ความมั่นคงของกฎหมาย ความเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมาย ความเป็นอิสระของศาล การเคารพในหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ ตลอดจนความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในยุคหลังมีผู้อธิบายลักษณะของกฎหมายที่จะช่วยสร้างให้เกิดการปกครองตามหลักนิติธรรม ดังเช่นคำอธิบายของ Lon L. Fuller นักนิติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกันที่เห็นว่ากฎหมายที่จะทำให้หลักนิติธรรมปรากฏเป็นจริงได้นั้นต้องมีลักษณะสำคัญคือ

- 1) กฎหมายจะต้องบังคับเป็นการทั่วไปกับบุคคลทุกคน ไม่เว้นแม้แต่องค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 2) กฎหมายจะต้องได้รับการประกาศใช้อย่างเปิดเผย
- 3) กฎหมายจะต้องได้รับการตราขึ้นให้มีผลบังคับไปในอนาคต ไม่ใช่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับย้อนหลังไปในอดีต
- 4) กฎหมายจะต้องได้รับการตราขึ้นโดยมีข้อความที่ชัดเจน เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดการบังคับใช้ที่ไม่เป็นธรรม
- 5) กฎหมายจะต้องไม่มีข้อความที่ขัดแย้งกันเอง
- 6) กฎหมายจะต้องไม่เรียกร้องให้บุคคลปฏิบัติในสิ่งที่ไม่อาจเป็นไปได้
- 7) กฎหมายต้องมีความมั่นคงตามสมควร แต่ก็จะต้องเปิดโอกาสให้แก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้
- 8) กฎหมายที่ได้รับการประกาศใช้แล้วจะต้องได้รับการบังคับให้สอดคล้องต้องกันกล่าวคือต้องบังคับการให้เป็นไปตามเนื้อหาของกฎหมายที่ได้ประกาศใช้แล้วนั้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

สมศักดิ์ บุญถม (2541) อธิบายว่า การบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง การนำกฎหมายมาบังคับใช้เพื่อควบคุมความประพฤติของสมาชิก โดยการดำเนินการอย่างเป็นทางการต่อเนื่องและสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ

ได้แก่ การดำเนินการในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจในการรักษากฎหมาย ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะต้องสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำผิดส่งต่อให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ฟ้องร้องคดี ศาลยุติธรรมจะทำหน้าที่พิจารณา และตัดสินคดีและมีพนักงานราชทัณฑ์ ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม คุมขังตามที่ศาลสั่งลงโทษ โดยมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมาตรการอันเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมาย และระบบงานยุติธรรมของรัฐทั้งระบบสามารถอำนวยความยุติธรรม และตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาสังคม การที่จะอำนวยความยุติธรรมให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่ นอกจากจะต้องประกอบด้วยกฎหมายที่มีความถูกต้องชอบธรรมและเหมาะสมแล้ว การบังคับใช้กฎหมายผ่านกระบวนการยุติธรรมของรัฐ จะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักความถูกต้องตามหลักนิติธรรมสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม โดยการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถเห็นได้จากสถิติการจับกุม และการลงโทษผู้กระทำผิดสูงเมื่อเทียบกับการเกิดการกระทำผิด ทั้งนี้โดยการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด โดยการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน มีวิธีปฏิบัติที่มีแบบแผน แต่ในขณะเดียวกันก็ยืดหยุ่นได้บ้าง และจะต้องลดโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะรอดพ้นจากการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรมให้น้อยที่สุด ดังนั้นหากกระบวนการยุติธรรมไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษได้แล้ว ความไม่น่าพาและการละเลยต่อกฎหมายจะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นรัฐจึงต้องใช้หลักประกันต่อสังคม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าว ทั้งนี้โดยการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย ทั้งกฎหมายสารบัญญัติ และกฎหมายวิธีบัญญัติ ตลอดจนเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลต่อประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายของรัฐอีกด้วย

ซาโรจน์ คุ้มทรัพย์ (2539) อธิบายไว้ว่า การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพในการควบคุมบังคับให้สมาชิกในสังคมเคารพกฎหมายมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

- (1) มีการบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสม
- (2) มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- (3) มีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเฉียบขาด และรวดเร็ว

ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย กฎหมายที่เหมาะสม และกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

กรมตำรวจจึงควรที่จะกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบังคับใช้กฎหมายจราจรของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับปฏิบัติการ ซึ่งควรจะครอบคลุมสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (ประชุมสัมมนา, 2526)

(1) การใช้ดุลยพินิจของตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมายจราจรในลักษณะตีความอักษร หมายความว่า ในการบังคับใช้กฎหมายจราจรเจ้าหน้าที่ตำรวจควรผ่อนปรนโดยตระหนักถึงโอกาสความผิดพลาด คลาดเคลื่อน ทั้งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และหรือ เครื่องยนต์กลไกที่อาจเกิดขึ้นได้ นักบริหารงานตำรวจควรจัดนโยบายเพื่อยอมรับการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการในระดับและขอบเขตที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(2) การว่ากล่าวตักเตือน ซึ่งเป็นมาตรการจำเป็นอันหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี มาตรการนี้ย่อมคลายความศักดิ์สิทธิ์ หากใช้กันพร่ำเพรื่อโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์

(3) การจับผู้ละเมิดกฎหมาย โดยไม่ได้ตั้งใจ การบังคับใช้กฎหมายจราจรควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อการข่มขู่ ยับยั้งและเพื่อให้การศึกษาแก่ผู้ละเมิดกฎหมายมิใช่เพื่อจุดมุ่งหมายอื่น ดังนั้นนักบริหารงานตำรวจจึงควรมีนโยบายที่แน่นอนในการหลีกเลี่ยงการจับผู้ละเมิดกฎหมาย โดยไม่ได้ตั้งใจ เพราะนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมการจราจรและยังสร้างความเกลียดชังต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย

(4) การเลือกบังคับใช้กฎหมายซึ่งนับว่าเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะหน่วยงานตำรวจ ไม่มีอัตรากำลังเพียงพอที่จะบังคับใช้กฎหมายทุกบทมาตรทั่วทุกมุมเมือง ตลอด 24 ชั่วโมง การเลือกบังคับใช้กฎหมายจราจรที่เหมาะสมต้องอาศัยข้อมูลและการวางแผนโดยอาศัยผลการวิเคราะห์เพื่อจัดวางอัตรากำลังตำรวจอย่างเหมาะสมรวมทั้งกำหนดการแก้ไขสาเหตุของความไม่คล่องตัวในการจราจรและสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุการจราจร

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2552) สรุปการปกครองโดยหลักนิติธรรม ว่าเป็นการปกครองโดยหลักนิติธรรม ถือว่ากฎหมายเป็นสิ่งสูงสุดของรัฐ รัฐมีสถานะเป็นบุคคลค้ำกฎหมาย เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจปกครองดูแลผลประโยชน์ทั้งหลาย ทั้งของประชาชนแต่ละคน และประโยชน์ของสังคมโดยรวม ในการใช้อำนาจรัฐจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาแห่งการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ โดยบางครั้งจำเป็นต้องมีการเปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐบ้าง แต่ต้องมีการกำหนดขอบเขตและระบบการตรวจสอบอำนาจไว้ ในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย

ในการมอบอำนาจไปให้องค์กรหรือบุคคลนั้นต้องคำนึงถึงหลักแห่งการแบ่งแยกการใช้อำนาจและหลักแห่งการคานดุลอำนาจด้วยเพื่อป้องกันไม่ให้ใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใด

กลุ่มหนึ่งผูกขาดการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด อันจะนำมาซึ่งการใช้อำนาจแบบเผด็จการและวิตรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือการใช้อำนาจตามอำเภอใจได้

ดังนั้นการจัดกลไกการบริหารพื้นฐานของประเทศ เพื่อให้หน่วยงาน องค์กร และเจ้าหน้าที่รัฐสามารถใช้อำนาจกระทำการต่างๆ ทั้งการกระทำทางนิติบัญญัติ การกระทำทางการบริหาร หรือการกระทำทางตุลาการดำเนินไปอย่างมาตรฐานของความถูกต้อง ชอบธรรม เป็นธรรม เคารพต่อกฎหมาย กติกาต่างๆ เพื่อปกป้องทั้งส่วนประโยชน์ส่วนบุคคลของปัจเจกชน และผลประโยชน์ส่วนร่วมที่เรียกว่าประโยชน์สาธารณะได้อย่างสมดุลนำมาซึ่งความสงบสุข ความมีระเบียบเรียบร้อย ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

2.2.1 ปัจจัยในการบังคับใช้กฎหมาย

สมศักดิ์ นุญถม (2541) อธิบายว่า การใช้บังคับกฎหมายมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญคือ การใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ให้เป็นผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินชีวิตในทางสังคม (VIE SOCIALE) ของประชาชนสามารถดำรงอยู่ได้โดยความสงบสุขของส่วนรวม นอกจากนี้การดำเนินการใช้บังคับกฎหมายยังมีนัยที่รวมถึงการสร้างแบบอย่าง เพื่อให้ราษฎรของประเทศยอมรับและเคารพต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อันจะส่งผลให้บริบทแห่งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองภายในประเทศสามารถดำเนินการพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง และจะทำให้ราชอาณาจักรไทยได้รับการยอมรับนับถือจากสหภาพและรัฐต่าง ๆ ในเรื่องความสามารถในการรักษาความปลอดภัยและสงบเรียบร้อยภายใน

1. การใช้บังคับกฎหมาย คือ เมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายใดแล้ว ต้องใช้กฎหมายนั้นไปจนกว่าจะมีกฎหมายใหม่ สำหรับเรื่องเดียวกันนั้นออกมาให้ยกเลิกกฎหมายเก่าอันนั้นเสีย
2. การบังคับใช้กฎหมาย คือ การบังคับให้กระทำการหรือ ข้อบังคับ ให้ยกเว้นการกระทำก็ได้ ยกตัวอย่างการบังคับใช้คือ กฎหมายกำหนดให้ชายไทยทุกคนต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหารเมื่ออายุครบ 20 ปี บริบูรณ์

สำหรับแพ่ง กฎหมายบังคับใช้ คือ

1. บังคับเอากับบุคคลที่ฝ่าฝืนกฎหมายให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำ
2. บังคับเอากับตัวทรัพย์สิน

2.3 หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นโยบายควบคุมปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย มีการกำหนดขึ้นและเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามสถานการณ์เรื่อยมา ซึ่งสะท้อนพัฒนาการของสังคม ในการมอง

และแก้ไขปัญหานั้นเกี่ยวเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีแนวคิดในการกำหนดนโยบาย สุราเพื่อประโยชน์ของรัฐ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันคือ รัฐมุ่งเน้นการหารายได้จากการดำเนินธุรกิจสุรา ด้วยวิธีผูกขาด โดยให้เอกชนผูกขาดดำเนินการ แล้วเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาลผูกขาดดำเนินการเอง

2.3.2 องค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การพัฒนาด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญในการป้องกันและควบคุมปัญหาจากการดื่ม แอลกอฮอล์ องค์กรที่สำคัญได้แก่

1) กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เกิดขึ้นเมื่อเดือนเมษายน 2544 ซึ่งได้รับงบประมาณจากเงินทุนร้อยละ 2 ของภาษีสุราและนุหรี่ เพื่อดำเนินการสนับสนุนเครือข่าย องค์กรภาคีต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม และการ สร้างกระแสการปฏิรูประบบสุขภาพของ

2) คณะกรรมการดำเนินการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ (คบอช.) เกิดขึ้นโดยคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 724/2546 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2546 โดยมี อำนาจหน้าที่การกำหนดนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของชาติประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผล ศึกษาวิจัย สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสาธารณะชนพิจารณาเสนอมาตรการ หรือปรับปรุงแก้ไข กฎหมายจัดตั้งสำนักงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติรวมทั้งรายงานผลการ ดำเนินการของคณะกรรมการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้งทำให้มีจุดเริ่มต้นของ การบูรณาการการทำงานขององค์กรต่าง ๆ (สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ,30 เมษายน 2550: ออนไลน์)

3) ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) เป็นองค์กรภายใต้นิติบุคคลของสถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข (ศวรส.) ได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ (สสส.) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2547 ศูนย์วิจัยปัญหาสุราได้ถูกเปลี่ยนชื่อมาแล้ว 2 ครั้งด้วยกัน จาก ศูนย์วิจัยเพื่อควบคุมการบริโภคสุราเป็นศูนย์วิชาการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามสุราจนมาเป็น ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ในที่สุด ทำหน้าที่เป็นศูนย์วิจัยและจัดความรู้เพื่อควบคุมการบริโภคและ ผลกระทบจากการบริโภคสุราระดับชาติด้วยกลไกการประสานและสนับสนุนกิจกรรมการสร้าง และใช้ความรู้เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ติดตามและประเมินผลนโยบาย มาตรการ และการ ดำเนินการต่างๆในการป้องกันและแก้ไขปัญหามสุรา (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. 30 เมษายน 2550 : ออนไลน์)

4) เครือข่ายองค์กรงดเหล้า กำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยครั้งแรกมีองค์กรมากกว่า

50 องค์การ ได้มารวมตัวกันทำกิจกรรม “รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูก
กระแสสังคมให้ตระหนัก

2.3.3 มาตรการในการป้องกันและควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะสามารถช่วยลด
ปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆ ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนทุกคน มาตรการที่
สำคัญได้แก่ มาตรการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดอุบัติเหตุ การเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิต การควบคุม
การเข้าถึงและหาซื้อ การโฆษณา รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้คือ
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. 30 เมษายน 2550 : ออนไลน์)

1) มาตรการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดอุบัติเหตุ

ในปี พ.ศ. 2522 รัฐได้ออก พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดห้ามมิ
ให้ผู้ขับขี่รถในขณะที่มีเมาสุราหรือของอย่างอื่น (มาตรา 43(2)) โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานจราจร
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถ และสั่งให้มีการทดลองทดสอบว่าผู้ขับขี่
หย่อนความสามารถในการขับหรือเมาสุรา และการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดไม่เกินกว่า 50
มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์เพื่อเป็นการสนับสนุนการควบคุมปัญหาอุบัติเหตุจากการเมาสุรา

2) มาตรการเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิต

โดยกำหนดการออกใบอนุญาต การเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตจำหน่าย
และมาตรการกำหนดพื้นที่เขตปลอดการจำหน่ายและการดื่ม เช่น สถานศึกษา ศาสนสถาน และร้าน
สะดวกซื้อในปั้มน้ำมัน เป็นต้น

3) การออกมาตรการควบคุมการเข้าถึงและหาซื้อ

รัฐบาลมีนโยบายจำกัดอุปทานเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก โดยการจำกัดเวลา
ขายตามกฎกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2504 ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493
โดยเฉพาะเวลา 11.00 – 14.00 น. และ 17.00 – 02.00 น. ของวันถัดไป ต่อมามีการจำกัดเวลาเพิ่มขึ้น
โดยกำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตจำหน่าย ปลีกสุราทั้งที่จำหน่ายเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย และไม่ใช้
จำหน่ายเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายให้จำหน่ายได้เฉพาะเวลา 11.00 -14.00 น. และ 17.00 – 24.00 น.

ต่อมา มีนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อายุต่ำกว่า 18 ปี ตาม
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (10) ระบุว่าภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
อื่นไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ โดยมีให้ผู้ใดกระทำการจำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือนุหรี
แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ และมาตรา 45 ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุรา

ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 16 (2) กำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอากรมีนเมาจนประพติวุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มาตรา 16 (3) ห้ามมิให้จำหน่ายสุราให้แก่ ผู้มีอากรมีนเมาจนประพติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ และมาตรา 16/1 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เข้าไปในสถานบริการระหว่างทำการ

4) มาตรการโฆษณา

รัฐบาลมีนโยบายจำกัดอุปทานเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก โดยการจำกัดเวลาขายตามกฎหมายกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2504 ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 177 พ.ศ. 2540 ข้อ 5 กำหนดให้สุราเป็นอาหารที่ต้องมีฉลากโดยติดฉลากคำเตือนเป็นภาษาไทยที่มองเห็นได้ง่าย ใช้ตัวอักษรที่บิขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร สีของข้อความตัดกับสีพื้นของฉลากโดยต้องแสดงข้อความ “คำเตือน : การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับขี้นานพาหนะลดลง” บนผลิตภัณฑ์สุรา

สำหรับประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 275) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดข้อความคำเตือนมีดังนี้คือ “ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ” “การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับขี้นานพาหนะลดลง” และ“เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีไม่ควรดื่ม” โดยใช้ตัวอักษรที่บิขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 5 มิลลิเมตร อยู่ในกรอบที่แยกจากส่วนอื่น สีของกรอบและข้อความตัดกับสีพื้นของฉลาก ต่อมา 22 มีนาคม 2548 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การ โฆษณาที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ว่าด้วยเรื่องคำเตือนใน โฆษณามี 6 ข้อความ ได้แก่ การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับขี้นานพาหนะลดลง การดื่มสุราเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และการบั่นทอนสติสัมปชัญญะ การดื่มสุราผิดศีลข้อ 5 ทำให้ดับแฉียงและเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เมมาแล้วจับอาจพิการและตายได้ ดื่มสุราอาจทำให้ขาดสติและเสียชีวิต โดยผู้ประกอบการจะต้องแสดงคำเตือนให้ครบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงชิ้นงาน โฆษณา ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 ได้เห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการ โดยห้ามเผยแพร่สปอ์รด์โฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ทุกรูปแบบ รวมทั้งการแสดงเครื่องหมายการค้า ชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อบริษัท

- เป้าหมายในอนาคตคือ การควบคุมปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยได้แก่ การส่งเสริมความเข้มแฉียงของการบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆรวมทั้งการออกกฎหมายและมาตรการเพื่อควบคุมปัญหาดังกล่าวเพิ่มเติม ได้แก่

- มาตรการจำกัดความหนาแน่นของร้านจำหน่ายและการจำกัดพื้นที่จำหน่ายได้
- มาตรการห้ามโฆษณาโดยสิ้นเชิง หรือมาตรการ โฆษณาตอบโต้การเชิญชวนการบริโภคสุราโดยตรง
- มาตรการควบคุมการผลิตของผลิตภัณฑ์ที่สนับสนุนการบริโภค สุราของเยาวชนโดยตรง เช่น การควบคุมผลิตภัณฑ์สุราพร้อมดื่ม (Ready to Drink) ที่สร้างความสะดวกให้กับกลุ่มเป้าหมายจนมากกว่าที่เราใช้พิจารณาของเด็กรวมถึงเยาวชนที่จะเห็นโทษภัยเพียงพอได้ การนำธุรกิจสุราออกจากกรอบการค้าเสรี เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งมีอันตรายต่อสุขภาพและสังคม ซึ่งไม่สามารถอาศัยประโยชน์จากการลดภาษีศุลกากรตามข้อตกลงการค้าเสรี อันจะทำให้ราคาสุราของประเทศคู่ค้าทั้งสองฝ่ายถูกจนเป็นเหตุให้การบริโภคสุราเพิ่มขึ้น

2.3.4 สารสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มและยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานสารสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมาย

“สุรา” หมายความว่า รวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา... (พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493)

ดังนั้น จึงรวมถึงเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ทุกประเภท รวมถึงเหล้าขาวด้วยเช่นกัน

“ผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ โดยการดื่มนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดดื่มจะมีการแสดงของการขาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร่างกาย (มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการที่จะให้ผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับการบำบัดรักษา)

“สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ยานพาหนะ และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้เป็นเขตสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนถึงสิ่งก่อสร้าง ถัง ท่อ และอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ในบริเวณนั้น เช่น ปิมน้ำมันรถยนต์ทั่วไป ปิมหลด เป็นต้น (พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2542)

“สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ” หมายความว่า สถานบริการต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันและการควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การตรวจวินิจฉัยและบำบัดสภาวะความเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชนของรัฐ เช่น โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สถานเอนามัย เป็นต้น (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550, ข้อมูลทางวิชาการกรมควบคุมโรค)

“สวนสาธารณะของทางราชการ” หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นโดยรัฐและมีสวนราชการที่ดูแลรักษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งสามารถเข้าไปใช้บริการได้ตลอดเวลาที่เปิดทำการและเป็นที่ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เช่น การเดินเล่น การพักผ่อน การออกกำลังกาย โดยมีการจัดแต่งบริเวณไว้อย่างสวยงาม (ต้นไม้และดอกไม้หลายชนิด) พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการแก่ประชาชน (ห้องน้ำ แสงไฟ) เช่น สวนสราญรมย์ สวนธนบุรีรมย์ สวนรมณีนาถ สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้ามหาจักร (จ.จันทบุรี) สวนอากาศเกียรติวงศ์ (จ.ชุมพร) เป็นต้น

“สถานพยาบาล” หมายความว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม การประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด หรือการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ทั้งนี้ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาโดยเฉพาะ(พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547)

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

“หอพัก” หมายความว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้พักตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งผู้พักอยู่ในระหว่างการศึกษตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และเข้าอยู่ในหอพักโดยให้ทรัพย์สินตอบแทน

พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่หอพัก ดังต่อไปนี้

1. หอพักของกระทรวง ทบวง กรม
2. หอพักที่รับผู้พักน้อยกว่าห้าคน

3. หอพักที่รับผู้พักโดยไม่เรียกทรัพย์สินตอบแทน

4. พอพักตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(เจตนารมณ์เพื่อให้นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับไม่เกินปริญญาตรี)

(พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ.2507)

“ร้านขายยา” หมายความว่า สถานที่ขายยา ซึ่งประกอบธุรกิจบริการที่มีกฎหมายควบคุม การเปิดให้บริการต้องได้รับอนุญาตขายยา ซึ่งผู้ขอใบอนุญาตจะต้องมีเภสัชกรที่มีใบประกอบโรคศิลป์เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการในสถานที่นั้น (แผนปัจจุบันและแผนโบราณ)

(พระราชบัญญัติยา พ.ศ.2510)

ข้อหาความผิดที่มีอัตราโทษ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราโทษ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อความผิด	ข้อกำหนดความผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด		มาตรา	อัตราโทษ	
1	มาตรา 26	ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์ จะต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ฉลาก พร้อมทั้งข้อความ คำเตือนสำหรับเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์ที่ผลิต หรือนำเข้า	มาตรา 38	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 100,000 บาท	
2	มาตรา 27(1)	ขายเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์ในวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท	
3	มาตรา 27(2)	ขายเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์ใน สถานบริการ สาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมาย ว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท	
4	มาตรา 27(3)	ขายเครื่องตั้งแม่เหล็กออกไซด์ในสถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อกำหนดผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	
5	มาตรา 27(4)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
6	มาตรา 27(5)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
7	มาตรา 27(6)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
8	มาตรา 27(7)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป	มาตรา 39	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	
9	มาตรา 28	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน..... หรือเวลา...(ที่กำหนด)แต่มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขาย ซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา	ไม่เกิน 10,000 บาท
10	มาตรา 29(2)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจน ครอบงำไม่ได้	ไม่เกิน 20,000 บาท
11	มาตรา 30(1)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้เครื่องหมายอัตโนมัติ	ไม่เกิน 20,000 บาท
12	มาตรา 30(2)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการเร่งขาย	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อหาความผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	
13	มาตรา 30(3)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการลดราคาเพื่อประโยชน์ ในการส่งเสริมการขาย	มาตรา 41	จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
14	มาตรา 30(4)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการ การชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์ใด เป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแก่ผู้นำเข้าหรือสถานหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ	มาตรา 41	จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อหาความผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	
15	มาตรา 30(5)	ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยแจก แจก ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการ อย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในลักษณะเป็นตัวอย่าง ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจ สาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึง การกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการ บังคับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือ ทางอ้อม	มาตรา 41	จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำคุกปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
16	มาตรา 31(1)	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัดหรือสถานที่ ดำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วน หนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา	มาตรา 42	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ ทั้งจำคุกปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อหาความผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	
18	มาตรา 31(3)	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือ สโมสรหรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี	มาตรา 42	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
19	มาตรา 31(4)	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ	มาตรา 42	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท
20	มาตรา 31(5)	บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมัน เชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง	มาตรา 42	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบ
	มาตรา	ฐานความผิด	
21	มาตรา 31(6)	บริโภคเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป โฆษณาเครื่องต้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องต้มแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือใจให้ผู้สนใจเป็นผู้ดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม และ กระฉับผู้ผลิตเครื่องต้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทที่โฆษณาหรืออุปราคาตัวสินค้าใด ๆ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม แต่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องต้มแอลกอฮอล์นั้น แต่มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร	ไม่เกิน 10,000 บาท
22	มาตรา 32	มาตรา 33	ไม่เกิน 500,000 บาท + 50,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		ข้อกำหนดผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบ เทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	
23	มาตรา 34 (1) และ (2)	ต่อผู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะ (1) เข้าไปในสถานที่ทำการของ ผู้ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องคุ้มครอง แอลกอฮอล์ สถานที่เก็บเครื่องคุ้มครอง แอลกอฮอล์ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น รวมถึงเข้าตรวจสอบยานพาหนะเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา 44	(1) และ (2) จำคุก ไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	(1), (2) ไม่เกิน 20,000 บาท
23	มาตรา 34 (1) และ (2)	(2) ยึดหรืออายัดเครื่องคุ้มครองแอลกอฮอล์ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา 44	(1) และ (2) จำคุก ไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	(1), (2) ไม่เกิน 20,000 บาท

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ระวางโทษ		มาตรา	ข้อหาความผิด		อัตราค่าปรับให้เปรียบเทียบเทียบปรับ
	มาตรา	ฐานความผิด		มาตรา	อัตราโทษ	
24	มาตรา 34(3)	(3) ไม่ทำให้ถ้อยคำหรือไม่ยินยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติตามหน้าที่ใน (3) หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตาม (3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา	มาตรา 44	(3) ปรับไม่เกิน 20,000 บาท	ไม่เกิน 20,000 บาท	
25	มาตรา 36	บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 34	มาตรา 44			

ที่มา: กลุ่มควบคุมการบริโภคนาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กฤษฎา กาเผือก (2554) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในเขตภาคเหนือ โดยการศึกษาเป็นการประเมินหลังจากที่มี พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ 6 เดือน ศึกษาครอบคลุมใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย และพิษณุโลก โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จากผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มผู้บริโภค ประชากรเกินครึ่ง เป็นผู้ดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์และเป็นการดืมแบบเสี่ยง และมีความสะดวกในการซื้อเครื่องดืมแอลกอฮอล์ และยังพบว่ามีกรซื้อในช่วงเวลาที่มีการห้ามซื้อ และในกลุ่มผู้จำหน่าย พบว่าการจำหน่ายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ให้กับกลุ่มผู้ซื้อที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยให้เหตุผลว่า ไม่รู้ว่าผิดระเบียบ จากผลการศึกษา สามารถสรุปการศึกษาได้ดังนี้ 1) การเข้าถึงเครื่องดืมแอลกอฮอล์พบได้ง่าย สามารถซื้อได้ในเวลาห้ามจำหน่าย ดืมในสถานที่ห้ามดืม และมีร้านค้า (ประมาณ 1/3) ไม่มีใบอนุญาตในการขายเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มงวด 2) สื่อทางโฆษณา เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดืมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ 3) ในการป้องกันปัญหาดังกล่าว ควรมีการพัฒนาระบบเฝ้าระวังในชุมชน และเพิ่มความจริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย

ชาติรี ป้อมเป็น (2554) ศึกษาเรื่อง กระบวนการผลักดันนโยบายด้านการบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายของ จังหวัดพิษณุโลก เริ่มต้นด้วยการเดือนและบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร โดยบทบาทหน้าที่ของทีมคณะกรรมการควบคุมเครื่องดืมแอลกอฮอล์จังหวัดพิษณุโลก คือ การประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน การสร้างความร่วมมือในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยการดำเนินการคือ ควบคุมการเข้าถึงเครื่องดืมแอลกอฮอล์ ควบคุมการโฆษณาเครื่องดืมแอลกอฮอล์ และ การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ

เผด็จ ยศอินตะ (2553) ศึกษาเรื่อง การบังคับใช้กฎหมายโดยการบันทึกคะแนนและพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ในการกระทำผิดกฎจราจร ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนได้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการนี้ว่า เป็นมาตรการที่ดี ถ้าหากมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ก็จะสามารถลดปัญหาการจราจรติดขัดและลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุได้พอสมควร รวมทั้งเห็นว่าหลังจากที่มีมาตรการออกมาบังคับใช้ พบว่าพฤติกรรมโดยรวมของผู้ขับขี่บนท้องถนน และความพร้อมในการให้บริการ และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ประชาชนเห็นว่า อยู่ในระดับที่พอใช้ได้รวมทั้งได้ขอเสนอแนะเพิ่มเติมว่าการที่จะให้มาตรการนี้มีผลในทาง

ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องกระทำตามมาตรการนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยไม่เห็นแก่พวกพ้องและไม่เลือกปฏิบัติ ผู้กระทำผิดเมื่อถูกจับแล้วต้องถูกปรับในอัตราที่สูง เพื่อให้ผู้กระทำ

ศรีพัชรา ลิทธิกำจร แก้วพิจิตร (2552) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา เอกช ผลการวิจัย พบว่า 1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรมและความเสมอภาค 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความคุ้มค่า 5) หลักความมั่นคง 6) หลักความมีส่วนร่วม 7) หลักคุณธรรม และ 8) หลักการใช้อำนาจหน้าที่ 2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับขอบข่ายการวิจัย

ไพรวลัย ชัยยา (2552) ศึกษาเรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางมีการดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 อยู่ในระดับมาก ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขั้นตอนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติอยู่ในระดับน้อย ผู้ประกอบการกิจการในจังหวัดลำปางมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ในระดับปานกลางและปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขระยะเวลาในการยื่นขอรับรองหลักสูตรและค่าใช้จ่ายต้องยื่นให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับจากที่มีการจัดอบรมในแต่ละหลักสูตร ซึ่งเป็นผลดีต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงาน แต่เป็นผลเสียต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงาน แต่เป็นผลเสียต่อเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการ ที่มีงานอื่นรับผิดชอบจำนวนมากอยู่แล้ว จึงทำให้การทำงานภายใต้พระราชบัญญัตินี้กลายเป็นภาระของสถานประกอบการ 2) เงื่อนไขจำนวนลูกจ้าง หากสถานประกอบการมีลูกจ้างลดลงไม่ถึง 100 คน ยังต้องอยู่ในข่ายบังคับของกฎหมาย 3) จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านพระราชบัญญัติของสถาบันฯ มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ 4) การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ล่าช้า ไม่ทั่วถึง 5) เจ้าของสถานประกอบการบางแห่ง ไม่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม จึงไม่สนับสนุนด้านงบประมาณ และอนุญาตให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมสำหรับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของพระราชบัญญัติได้แก่ 1) ควรเปลี่ยนสัดส่วนการคำนวณลูกจ้างที่ได้รับการฝึกอบรมจากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 30 เพื่อไม่ให้เป็นภาระของสถานประกอบการมากเกินไป 2) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 ลำปาง ต้องให้การสนับสนุนด้านการจัดฝึกอบรมให้กับสถานประกอบการอย่างเต็มที่ 3) พระราชบัญญัติควรบังคับกับสถานประกอบการ

กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาลูกจ้างอย่างแท้จริง 4) สถานประกอบการที่เดิมมีลูกจ้างเกิน 100 คน แต่ภายหลังมีลูกจ้างไม่ถึง 100 คน ควรยกเว้นไม่อยู่ในข่ายบังคับของพระราชบัญญัติต่อไป 5) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 10 ลำปาง ควรแก้ไขปรับปรุงช่องทางการสื่อสารระหว่างสถาบันกับสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นวนยาญ สมเพชร (2551) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการใช้ข้อกำหนดการพยาบาล สำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความคิดเห็นของทีมพยาบาลต่อกระบวนการใช้ข้อกำหนดการพยาบาล สำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ทีมพยาบาลทั้งหมด มีความพึงพอใจในการใช้ข้อกำหนดและเห็นว่าข้อกำหนดมีประโยชน์ต่อทีมพยาบาล อีกทั้งสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดการดูแลผู้ป่วยได้ ทีมพยาบาลจำนวน 11 คน มีความเห็นว่าข้อกำหนดมีความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติและมีความครอบคลุมการดูแลทั้งด้านกาย จิต สังคมและผลลัพธ์ของการใช้ข้อกำหนดการพยาบาลสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ผู้ป่วยได้รับการคัดกรองและประเมินปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ป่วยได้รับการบำบัดในคลินิก จิตสังคมบำบัด คิดเป็นร้อยละ 53.2 ผู้ป่วยมารับการบำบัดตามนัดหมาย คิดเป็นร้อยละ 70.3 ผู้ป่วยมีจำนวนวันที่ดื่มหนักลดลง คิดเป็นร้อยละ 77.1 ผู้ป่วยมีจำนวนวันที่หยุดดื่มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 71.8 ผู้ป่วยมีคะแนนความสามารถในการทำหน้าที่โดยรวม (GAF) เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 77.1 ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงข้อกำหนดและปรับปรุงวิธีการนำข้อกำหนดการพยาบาลมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากการดื่มแอลกอฮอล์ในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบริการได้อย่างเหมาะสมในผู้ป่วยกลุ่มนี้ต่อไป

ศุภลักษณ์ ไชยมณี (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การใช้มาตรการทางภาษีเพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่ม ได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม และ 3) ทศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษี ปัจจัยที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม)/ครั้ง ได้แก่ 1) ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม และ 2) ทศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษี จากผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ถ้าเพิ่มภาษีก็สามารถลดความถี่ในการบริโภคและปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม)/ครั้ง ได้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (cc)/ครั้ง พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม ทศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษีต่อการบริโภคสุราและความรู้เรื่องการบริโภคสุราที่มีแอลกอฮอล์จำนวนมากมีความเสี่ยงเป็นตับแข็ง ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (cc)/ครั้ง แต่อย่างใด

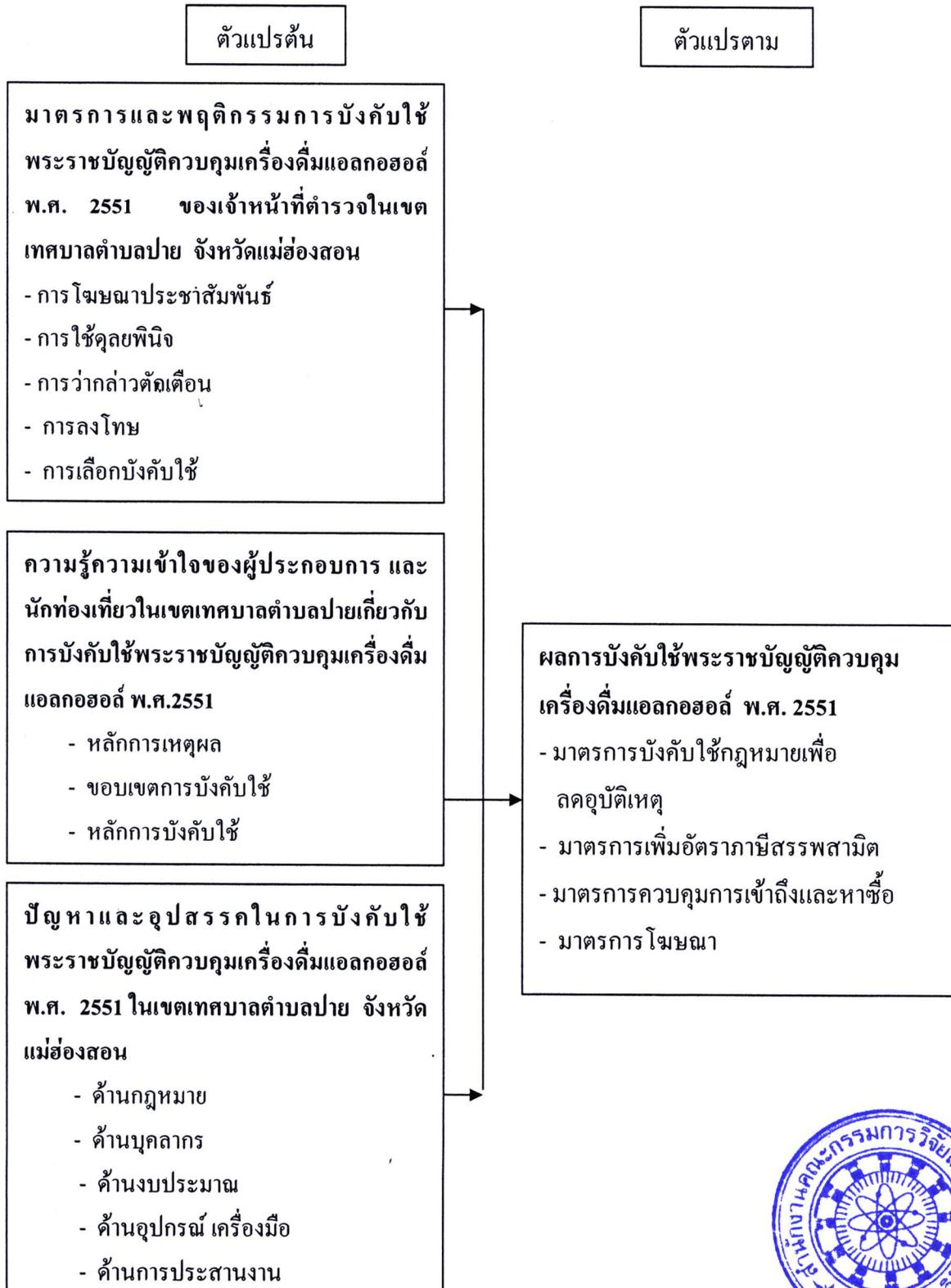
เสกสรร วิทย์ปรีชากุล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ และความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ในช่วงปี 1 (ร้อยละ 77.9) พบเพศชายมีอัตราการคัมมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 79.7) กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 83.5) และเรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 83.7) รวมทั้งเคยได้รับอุบัติเหตุทางถนนที่มีความเกี่ยวข้องกับการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ กลุ่มนี้จะมีการคัมของบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 83.2) และมีการคัมของเพื่อนสนิทและเพื่อนที่พักห้องเดียวกัน (ร้อยละ 90.9 และ 87.3 ตามลำดับ) ประเภทของเครื่องคัมแอลกอฮอล์ที่นิยมคัมมากที่สุด คือ เหล้าและเบียร์ โดยคัมไม่เกินเดือนละครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 70.7) ปริมาณการคัมเบียร์ 1-2 กระป๋องหรือเหล้าไม่เกิน 1-2 เป๊ก มีร้อยละ 53.7 และคัมเบียร์ในคราวเดียวกันมากกว่า 6 กระป๋อง หรือเหล้ามากกว่า 6 เป๊ก มีร้อยละ 28.3 ส่วนใหญ่คัมเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์และเพื่อเข้าสังคม โดยมักคัมกับเพื่อนในช่วงเวลา ก่อนเที่ยงคืนและตามสถานบันเทิงมากที่สุด จากการประเมินระดับการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ โดยใช้แบบคัดกรอง AUDIT พบระดับการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์แบบอันตรายพบเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 24.2 และ 4.2) นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ในระดับปานกลางมากที่สุดในทุกด้าน (ร้อยละ 74.4) ได้แก่ ด้านการเข้าถึงเครื่องคัมแอลกอฮอล์ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และด้านการณรงค์ของโครงการณรงค์ต่าง ๆ ยกเว้นด้านมาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายที่มีผู้ไม่เห็นด้วยมากที่สุดร้อยละ 50.8

นรวัฒน์ रामฤทธิ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายจราจรของตำรวจจราจร : ศึกษากรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ผลการศึกษาวิจัยพบว่าตำรวจจราจรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี มีระยะเวลาในการทำงานด้านการจราจรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6-10 ปี มีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 บาท ถึง 15,000 บาท มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับความคิดเห็นด้านสวัสดิการ ด้านกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร และความทันสมัยของเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานด้านการจราจรอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระยะเวลาในการทำงานที่ ระดับการศึกษา รายได้ สวัสดิการ กำลังพล และความทันสมัยของเครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายจราจร สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้รับการปฏิเสธ

คณะทำงานวิจัยและประเมินผลโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการขับขี่ยานพาหนะภายหลังการคัมเครื่องคัมแอลกอฮอล์ (เมาไม่ขับ) และ ABAC POLL (2549) ได้สำรวจเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับ “การบริโภคเครื่องคัมแอลกอฮอล์และการขับขี่ยานพาหนะ” : กรณีศึกษาประชาชน

อายุ 15 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าการขับขี่รถภายหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสังคมไทย แต่เห็นด้วยว่าการเดินทางโดยยานพาหนะซึ่งผู้ขับขี่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำและเห็นด้วยว่าไม่ควรอนุญาตให้บุคคลขับขี่ยานพาหนะภายหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าบุคคลที่ถูกจับข้อหาเมาแล้วขับสมควรถูกลงโทษในด้านการควบคุมความประพฤติเป็นอย่างยิ่ง และเห็นด้วยว่าควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ผู้ขับขี่ขั้วดยานพาหนะส่วนบุคคลทุกคน/ผู้ขับขี่ขั้วดยานพาหนะสาธารณะทุกประเภทต้องมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดในปริมาณศูนย์ มิลลิกรัม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ผู้ขับขี่ขั้วดยานพาหนะที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดในปริมาณศูนย์มิลลิกรัม และควรกำหนดบทลงโทษทางกฎหมายให้บุคคลที่ต้องโทษข้อหา “เมาแล้วขับ” รับผิดชอบกับค่าใช้จ่ายของคู่มือที่กลายเป็นผู้พิการจากอุบัติเหตุตลอดชีวิต และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มเห็นด้วยกับนโยบายห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสื่อต่าง ๆ ทุกชนิด โดยระบุว่า การห้ามโฆษณาเป็นมาตรการที่สมควรกระทำ ให้เห็นด้วยว่าควรมี “วันงดสุราแห่งชาติ”

2.5 กรอบความคิดและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย

